

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társszerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Farsang után.

Sem az élet drágasága, sem a szokatlanul kemény és hosszú tél hidege nem lohasztották le az emberek mulatozási kedvét. Épp annyit táncoltak az ezidei farsang alatt is, mint máskor kedvezőbb életviszonyok között.

A legszegényebb ember is legalább egyszer mulatni akar, ez az ő komor életének derűje, gondúzó pillanat a bajokkal és küzdelmekkel terhes év láncolatában. A vagyonos osztályok még kevésbé mondanak le azokról az élvezetekről, melyeket nekik a társas összejövetelek, táncestélyek, bálók nyújtanak. A fény és a pompa felvonulást rendez ilyenkor, s a drága öltözetek és ékszerek úgy összehalmozódnak a báli termekben, mint gyöngyök a kagylótelepeken. Pedig mennyi sok szegény, nyomorgó emberen lehetne segíteni azzal a tömörkedéssel, a mit a fényűző mulatságok költsége felémészt.

A társadalmi fejlődés útjának az igazságosabb vagyonfelosztás felé kell vezetnie. Ez egy olyan szociális törekvés, melyet diadalmas útjában semmiféle gát fel nem tartóztathat. A vagyon feleslegnek ugyanaz a rendeltetése, a mi a vízgyűjtő medencéké, el kell árasztania és meg kell

termékenyíteni az aszályos területeket, melyek eső hiányában mesterséges öntözés nélkül kiégnének és meddők lennének.

A báli fényűzés épp úgy, mint minden pazarlás, melyet magának a társadalomnak ellenőrző hatásköre gátolhat, nyomban csökken, sőt meg is szűnik, mielőtt a társadalmi fejlődés a vagyonszerzésre rendeltetésének tudatát az emberek lelkébe beviszi és azt az egyetemes életnézetek közé iktatja. Az az időpont, amikor ez bekövetkezik, nincsen oly messze, mint gondolnánk. Igen tanulságos e tekintetben az a jelenség, hogy a vagyonos osztályok mulatságai habár még csak nagyon szórványosan, de mégis észrevehető és számot tevő mérvben a kiadások csökkentésére, a megjelenés egyszerűsítésére irányuló törekvést nem csak nem zárják ki, hanem még elősegítik.

Különösen a vidéken észlelhető ez az üdvös törekvés. A nagy és költséges vármegyei bálók ritkulnak, e helyett a testületek, egyletek, társas körök táncmulatságai kezdenek divatba jönni, melyek családirajongóknál fogva, lehetővé teszik a részvételt a szegényebb sorsúaknak is, és a családapáknak annyi gondot nem okoznak. Igaz, hogy ebből a takarékoskodásból még korántsem következik az, hogy a táncestélyeken megtakarított

pénz a szűkölködő embereknek jut, de csak fejlődjék tovább a társadalomban az egyszerűség iránti hajlam és szeretet, majd kifejlődik az az emberbaráti érzés is, hogy a mit az oktalan költségek mellőzése által megtakarított, azt adjuk oda szükséglet szenvedő felebarátunknak.

A Nyitrán rendezett táncestélyek mind családirajongó mulatságok voltak, s éppen azért kiterjedtek a városi társadalom minden rétegére. Nincs testület, kör, egylet, szervezet, melynek nem volt volna népes közönsége, az általa rendezett mulatságokon. Olcsón mulathatott a vagyonos polgár, a hivatalnok, iparos, munkás, mindenik a saját körében. Ugyanígy tartották a farsangot szerteszét a vármegyében. A sok különféle kör és egyesület, melyeknek sűrű hálózata a vármegyei társadalom széles rétegeit átfonja, fáradságot nem kimélve gondoskodott arról, hogy tagjaik jól és olcsón mulassanak.

Van ennek is szociális jelentősége, különösen azokban az egyletekben, melyeknek tagjai az alsóbb néposztályokhoz tartoznak, de az értelmiség vezetése alatt állanak. Az ezen osztályokkal való törődés, olyan kötelessége az intelligenciának, melynél fontosabb ezidő szerint nem létezik. Városokban az ipari munkások,

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Zarándok-út a Szentföldre.

Előzködő bárkások. — Baksis beszéd. — Felszállás a hajóra. — A fedélzet. — Jól eső káröröm. — A nyílt tenger felé. — Bucsú a Szentföld határaitól. — Utolsó fénycsillám. — Hűvös szél. — Mélység-hullámzás. — Eltűnő utasok. — Megritkult sorok. — Tábori kórház. — A mentő csónakok. — Hullámrohamok. — Szélvész után. — A görög partvidék. — A szigetvilág királynéja. — Bucsú Himmelfahrt. — Az utolsó reggel. — Kikötés Triesztben. —

Azalatt, a míg hajónk felé bárkázunk, derült epizódokban nem volt hiány. Az egymás mellett haladó bárkák hajóslegényei előzködni kezdtek. Az egész előzködés azonban csak oda célzott, hogy jobb baksist csikarjanak ki vele. A furfangos evezők ugyanis szoros közelségbe hozták az előzködő bárkákat, s most már nem csak a hullámok, hanem az evezőlapátok is víz-tömegeket hánytak a benn ülőkre, a kik, csak-hogy kiszabaduljanak a versenyző bárkák vonalából, baksissal lelkesítették a legényeket nagyobb erőfeszítésre.

A baksis beszédese sem mult el mulattató jelenetek nélkül. Mikor a beszédő hajóslegény oda tartotta a tenyerét, a tapasztaltabbak egy

darab 20 fillérest adtak neki. Ez nem volt elég, egy frankot követelt, mire azután a legnagyobb nyugalommal még egy 20 fillérest adtunk neki, de kissé habozva, mintha féltünk volna, hogy túlsok lesz az, a mi a bárkásra megnyugtatólag hatott. Egyvalaki azonban nem követte ezt az óvoszályt, s egyszerre két 20 fillérest dobott a kérés, feneketlen tenyerébe.

A ki így kezdi, gondolta az agyafűrt ember, az megpumpolható gavallér. Elő is állott rögtön egy frankig (ez Keleten a baksis-ideál) terjedő követelésével, melyet az illető nem teljesített. A hajós semmit sem szólt, hanem letelepedett a szóban forgó úr mellé, úgy hogy majdnem kiszorította a helyéről, onnét lármázott át a társaihoz, hánykolódott, lapátját veszedelmesen közel az utas feje körül forgatta, szándékosan felocscsantotta a vizet, a míg csak a szorongatott emberből az egy frankot ki nem vasalta.

A felszállás a hajóra még nehezebb, mint volt a leszállás. A hánykódó bárka orráról jó egy lépésnyi közön át a hajó lépcsőjének első fokára kell ugrani. A ki kisebbet ugrik, vagy eltéveszti az irányt, a mi az ide s tova való mozgás mellett nagyon könnyen lehetséges, belebukik a vízbe. De csak térdig, mert abban a

pillanatban, a melyben félreugrott, két erős kar ragadja meg az embert, s úgy lóditja a hajólépcsőre, mint emelőgép a pehelykönnyű terhet. Egy kis ijedtségen kívül, más baja senkinek sem esik.

Bárkánk az első közt érkezett a hajóhoz, melyen akkor csak tizen-huszan lehettek utitársaink közül, a többiek még ott hánykódtak az ágaskodó hullámok között, vagy éppen a felszállás kellemetességében osztozkodtak. A hajó tisztjei és a pincérek igazi dalmát szívességgel üdvözölték a nyögve, pihegve érkező zarándokokat. Élvezetek-élvezete volt nézni a hajó fedélzetéről a Tiroliánk felé igyekvő bárkák raját, a bukdácsolást, előzködést, a bohókás kedvben levő hajóslegények fortélyos pajkosságait.

Távcsőnkkel jól látunk a kikötőbe, a hol a félénkebb utasok, a kiknek szeme előtt hányjavit a tenger a már elindult bárkákat, oldódzkodnak a beszállástól, tanakodnak, várják a vezetőség egy-egy tagját, míg a hajósok bátorképp tapsolnak, lármáznak és ugrálnak körülöttük. Letekintünk a hajólépcsőre, onnét sikoltás hallatszik, valaki bele pottyant a vízbe, de most már felfelé fut a lépcsőn kipirult arccal, melynek kínos ijedtségét még nem üzte el a ráeröltetett mosoly.

napszámosok és cselédek, falvakon a földmívelő nép, összes hozzátartozóival, alkotják azt az elemet, melyet meg kell mentenünk és tartanunk, az egyház és a haza számára. Papok, földes urak, közgazgatási közegek, tanítók ma nem teljesíthetnek szebb, hasznosabb és áldásosabb hivatást, mintha bevonják a munkakörükbe azt a népet, melyet nagy erővel bíró ellenséges áramlatok az Isten és a hazától elszakítani törekszenek, s részben már el is szakítottak.

A mulatozás napjai elmúltak, a nagybőjti időszak a magába szállás ideje. Az egyház megenyhítette a bőjti fegyelmet, a testi önmegtágadást a kötelességeknek igen kis körére szorította, de érintetlenül hagyta a nagybőjti idő szellemét, mely az ő komolyságával, irányának szent vonatkozásaival kiapadhatatlan forrása lesz mindenkor az erkölcsi javulás és nemesedés gerjedelmeinek. Ha jótékonytársa akarunk gyakorolni, ha használni akarunk lelki érdekeinknek, ha jóvá akarjuk tenni sok-sok hibánkat és mulasztásunkat, szenteljük erőnket és időnket hatványozott buzgósággal a népgondozás feladatainak.

Nyitramegyében bezeg nagy szükség van erre, mert itt a társadalmi jellegű bajokon kívül, a nemzetiségi izgatások mételye is zaklatja és rontja a népet. Tanácskozunk a vármegyeházán, hogy hogyan lehetne ellensúlyozni az izgatók romboló munkáját, s az alatt az egyházi, a gazdasági és politikai téren egyaránt kisiklik kezeink közül a nép, melyet a hazai társadalom testébe széttephetetlen kapcsolatokkal kellene beillesztenünk. A papok vesztik befolyásukat, a földes urak, szolgabírák, jegyzők gyűlölt egyének, mert bennök szocialisták és nemzetiségiek egyaránt az ellenségeknek látják.

Csak törvényekkel, rendészeti intézkedésekkel ezeken az állapotokon nem segíthetünk. Feladatunk a nép visszahódítására törekedni, ehhez pedig gondos-

kodó szeretet szükséges. Az ember, legyen bármilyen romlott, nem vadállat. Ha látja, tapasztalja, hogy jót teszünk vele, minden ügykörben emberséges bánásmódban részesítjük, igazságot szolgáltatunk neki, anyagi terheink, a hol csak lehet könnyítünk, érdekeit úgy felkaroljuk, mintha legközelebbi rokonunk, barátunk volna: meglágyul és vezethető lelkét vesz fel. A jogintézmények sokszor mondanak csődöt, a gondoskodó szeretet soha sem téveszti el hatását.

Farsangban táncprogrammok voltak napirenden, a nagybőjten válják uralkodóvá a komoly munka programja.

A papság végrendekezése.

Kezeinkhez jutott a kiszűczeitű helyi alesperesi kerülethez tartozó papság végrendekezési szabályzata, melyet a kerület a végből alkotott meg, hogy biztosítsa az anyagi jogrendnek azon érdekeit, melyek az egyház és a jótékonytársak kárára rendszerint rövidséget szenvednek, ha a klérus tagjai végrendelet nélkül halnak meg.

Ezek az esetek pedig elég gyakoriak. Benn van az ember természetében a vonakodás, az irtózat az utolsó dolgokkal való foglalkozástól. Ez a vonakodás, melyet tartós egészség esetében az életerőbe helyezett bizalom is támogat, eltereli a figyelmet attól a komoly kötelességtől, mely azt parancsolja, hogy minden órában készen kell lenni a nagy útra, s ennek a készenlétnek az anyagi dolgokra is ki kell terjednie.

A végrendekezési hiányból sok baj származik, hosszantartó perek keletkeznek, a hagyaték elkallódik, az elhunyt szándékai meg nem valósulnak, sőt azokkal ellenkező célokra használtatik fel a hagyatéki vagyon.

Ez okból nagyon helyesen járt el a kiszűczeitű helyi kerület papsága, midőn kezébe vette a végrendekezési ügy rendezését. Ez a kezdeményezés egyébiránt nem mai keletű, de ma is igen aktuális. A megalkotott szabályzatot, melyet a nyitrai püspök úr ő nagyméltósága is megerősített, azzal a megjegyzéssel tesszük közzé, hogy az hasonló szabályzat alkotásánál tájékoztatónál szolgálhat. A szabályzat így szól:

Minden a kiszűczeitű helyi alesperesi kerülethez tartozó pap köteles minden évben az őszi kongregáció idejére törvényes kötelekkel és alakokkal bíró írásbeli végrendeletet készíteni.

kereszt, még gyözi fényvel, ragyogással, de a mi szívünk nem győzi mar elviselni a válás szomorúságának érzéseit. Ha virággal van megterhelve az akácfa ága, lekonyul. Friss nyári szellő lesöpri a virágot, s a lekonyult, terhétől megszabadult ág felegyenesedik. A kedves helyről távozó ember szívének virága a visszaemlékezés, terhe a fájdalom. A lenge nyári szellő, mely segít könnyíteni a terhen, az ének, vagy a zene. Vándorútra kelt madarak és emberek, énekbe sírják bele a fájdalmukat.

Mire a Tirolia a nyílt tengert kezdte szántani, zarándoktársaink énekkara gyönyörű bucsúdalt zendített meg, melybe mindnyájan belefojtottuk nehéz szívünk fájdalmait. A dal versenyre kelt a gépkerek zúgásával, a hullámok morgásával, s gyors szárnyakon szállt a fátyolos meszeségbe, a Szentföldnek tűnő tájai felé. Még egyszer megcsillan a jaffai torony keresztje, mint villámsugár távol tornyosuló felhők csúcsain, még egy színjátéka a rezgő légnak az elmosódó körvonalak halvány szélein, még egy utolsó Istenhöz zád a távolság rónáin elvesző határoknak... s a Megváltó szülőföldje eltűnik a láthatatlan messzeség ködében.

Miután a hajón régi helyeinket elfoglaltuk és podgyásunkat is elhelyeztük, ebédre csen-

Ezen végrendeletnek vagy újnak, vagy új törvényes záradékkal ellátottnak kell lennie.

A kerületi papság minden évben az őszi kongregáción titkos szavazás útján saját kebeléből választ egy tagot, kinek az új, vagy megújított végrendeletek őrzés céljából legújabb kongregációig nyomban a megválasztás után átadatnak — elismervény mellett.

A választás érvényességéhez a kerületi papság 2/3 szavazata szükséges. A megválasztott a bizalmat köteles elfogadni, mert erre őt az Egyházmegyei Hatóság is kényszerítheti — a kerületi alesperes jelentése folytán.

A megválasztott az átvett végrendeleteket felelősségterhe alatt köteles őrizni a legközelebbi kongregációig.

Ha a bizalmas megválasztott időközben elhaláloznék, őrzés céljából a végrendeleteket a kerületi rendes alesperes hivatalból veszi át.

Ha valamelyik a kerülethez tartozó pap elhalálozik, annak deponált végrendeletét további intézkedés céljából elismervény ellenében kiadja a kerületi rendes alesperesnek.

A deponált végrendelet privát vagy hitelesített másolatát ki-ki otthon is őrizheti.

Jelen szabályzatot módosíthat, vagy azt hatályon kívül is helyezheti a kerületi papság közgyűlésének többsége titkos szavazás útján, de mindig az Egyházmegyei Hatóság beleegyezésével.

Jelen szabályzat az Egyházmegyei Hatóság megerősítése után kötelezővé válik ezen kiszűczeitű helyi kerület minden egyes paptagjára nézve és életbelép 1904. évi január hó 1-én.

Ezen szabályzatot Czvincsek János javaslata alapján elfogadta a kiszűczeitű helyi alesperesi kerület papságának Nagydivinán 1903. évi október hó 26. napján megtartott rendes őszi közgyűlése.

Jelen szabályzat két példányban állítatik ki; az egyik az Egyházmegyei Levéltárban, a másik a kiszűczeitű helyi alesperesi kerületi levéltárban őrzés céljából elhelyeztetik. Minden e kerületben lévő plébániai Hivatal köteles e szabályzatnak hiteles másolatát a plébániai levéltár számára megszerezni.

Nagydivinán, 1903. évi október hó 26-án.

Gaspárecz Ignác s. k. Lovag Uskert János s. k.
ker. titkár ker. alesperes.

Jóváhagyom és megerősítem.

Nyitra, 1903. december 31-én.

Imre s. k.

püspök.

Ezen minta alapján egy két módosítással az egész egyházmegyére kiterjedő egyöntetű szabályzatot lehetne alkotni. Az egyöntetűség ebben a dologban is, jogi és gyakorlati szempontokból egyaránt szükséges.

Középosztály és nemzeti kereskedelem.

II.

A kereskedelmi miniszterium által évről-évre kiadott jelentések szomorú képét nyújtják gazdasági viszonyainknak. Ha a fővárosban az építkezések nagyobb mérvben szünetelnek, akkor az iparosok és napszámosok ezrei munkanélküli maradvány elszélednek az egész országban

gettek, a gúla rakott székeket egy pillanat alatt szétszedték, s azután megindult a népvándorlás az étkező helyiségek felé. Az ebéd alatt erős és hűvös szél kerekedett, kénytelenek voltunk beburkolódzni felöltőinkbe. Eddig tizenöt napon át egyik égő kemencéből a másikba jutottunk, most végre alaposan lehűthetjük magunkat, ha mindvégig ilyen üde friss lesz a tengeri levegő, akkor az az öt nap, melyet a hajón töltünk, valóságos kúra lesz, melytől remélhetőleg helyre áll megviselt szervezetünk ereje.

Ilyen és hasonló kilátásokkal biztattuk magunkat, de meg nem gondoltuk, hogy ha a Középtengeren forró légáramok után hűvös szél támad, az jótétemény is, meg baj is. Jótétemény, mert az ember megszabadul a 30—35 fokos hőségtől, mely elől a hajón sehova sem lehet menekülni, de baj is, mert a légáram hirtelen változása mélység-hullámzást szokott előidézni. A mélység-hullámzásnál a tenger belsejében, tehát már ott is, a hol a nagy hajók feneké hasítja a vizet, nyugtalanság keletkezik, s a felfelé törő hullámok a legnagyobb hajót is megtáncoltatják.

Innét van, hogy jöllehet a szél nagyon távol áll a viharos jellegtől, s a tenger felülete is aránylag nyugodt, úgy hogy csak egyszerű hullámvetés az, a mit a felszínen látunk, mégis

Igy tart ez két órán át, a míg az utolsó bárka utasai is fel nem szállnak. Egyforma szenvedésen esett át az egész zarándok sereg, nem számunk senkit, mert senki sincs, a ki minket szánna. Még kacagtak utánunk a kikötőből, mikor mi már bajban voltunk. Mintha bizony ilyen szives indulatot nem lehetne hasonlóval viszonzni! A kárörömben soha sem volt olyan bő részünk, mint ezen két óra alatt.

Legvégül jött a podgyász, melyet csigákon húztak fel a hajóra, a hol a matrózok átvették, s egy helyre rakták. Mikor az egyik altiszt a kapitánynak jelentette, hogy az utolsó bőrönd is fedél alatt van, megharsant a hajó kürtje, jeruzsálemi kísérlők és a Lloyd jaffai ügynökségének tisztviselői bucsút vettek tőlünk, nem sokára felzúgott a második kürtészó is, Tiroliánk elszedte horgonyláncát, s nagy zajjal-robajjal megindult a nyílt tenger fodros, tajtékos síkja felé. Kisérlők egy darabig követték a lassan mozgó hajót, mely egy hatalmas lendülettel előre siklott, s a távolság körvonalaita burkolta a visszamaradt kis bárkát. Mintha egy foszlány szakadt volna le, valamely óriási felhő tömegéből.

Még látszanak a Szentföld határai, Jaffa katólikus templomának magas tornyáról még mindig szór ragyogó sugarakat felénk az arany

s ott keresnek menedéket, ahol eddig sem volt rendes és egészséges élet, mert a vállalkozói szellem és tőke az mind a fővárosban összpontosult.

Se a vidéknek, se a fővárosnak nincsen életerős, vagyonosodó középosztálya. Általános jólétről szó sem lehet. A jólét legalacsonyabb fokán alig állunk. Annál is inkább elszomorító e kép, mivel annak sötét színeit, nem a pesszimizmus szemüvegén át szemlélve állapítottuk meg, hanem az objektivitás röntgen-sugaraival látjuk a realis valóságot. Tudjuk jól, hogy a meddig emberiség létezni fog, munka és küzdelem nem szünetelhet meg soha. Hiszen a munka és küzdelem nemesítője az emberiségnek, előmozdítója a haladásnak. Hiszen a kereseténység volt az, mely a munkát nem tartotta szegénytelen dolognak, hanem ellenkezőleg mindenkire nézve kötelezőnek. Ezen erkölcsi elvnek szüntelen és erélyes hirdetése oly nagy befolyással volt a társadalmakra, hogy ezáltal nagyban előmozdított a rabszolgaság leküzdése. Hogy tehát félre ne értesünk, tartozunk azon kijelentéssel, hogy mi sem képzelünk oly időket, midőn kevés és könnyű munka után fogunk kényelmes életnek örüdeni. Ez bűnös utópia volna. Aki ezt hirdeti, aki ezt igéri, az nem barátja, hanem ellensége az emberiségnek. Ez csak fata morgana lenne, ami nem valósítható meg soha, s így a csalódás és elégedetlenség még nagyobb mérveket öltene. Tehát csak oly elvekért és eszmékért szálljunk sikra, melyek jóakarattal, felebaráti szeretettel és feláldozás árán elérhetőek, megvalósíthatók. Azt akarjuk, hogy minden embernek szorgalmas és becsületes munkája után ne csupán a puszta megélhetése legyen biztosítva, — a produktív munka ne csak a tűrhető megélhetési és lakásvizonyokat biztosítsa, — hanem legyen megadva a lehetőség arra, hogy ki-ki beteg vagy öreg napjaira magát s családját összekuporgatott garasából képes legyen fenntartani. Nem akarhatjuk azt, hogy nyomorult bér mellett a munkás életnedvét kiszípolozzák s öreg napjaira elhasznált rongydarabként magunktól eldobjuk. Nem akarhatjuk azt, hogy egész élete a legszörnyűbb nélkülözések lánca legyen, mely állapot csak a bűnösök számát szaporíthatja.

Nem helyeselhetjük azt sem, hogy sötét, nedves, dohos lakások, szűk rekeszeiben, tízével, huszával, nők, férfiak és gyermekek vegyesen szívják magukba azokat a fertőző miazmákat, melyek testi, lelki és szellemi sorvasztói az emberiségnek. Azt akarjuk, hogy a becsületes munka, a jóra való törekvés, a megelégedettség méltó jutalmát elvegye. Nem közömbös az, hogy gyermekek és asszonyok a családfenntartó férfiak versenytársaivá váljanak. A nő mint hitves, mint családanya teljesítse kötelességeit. A gyermek az anyai nevelésnek és az ápoló szeretetnek legyen részese. A gyermeket korai és testéhez aránylag nehéz munka folytán elsatnyulni hagyni, nemcsak emberi, hanem nemzeti szempontból is véték. Ugyanez szól a gyenge női nemről is. Szükség, hogy a munkás midőn fáradságos munkájából hazatér, kellemes otthonra találjon, ahol a hitves

és a gyermekek szerető mosolya fogadja. A munkásnak egyedüli boldogságát csak a családi élet melegsége adhatja meg. Ez a kör az ő szórakozása, e körben leli meg nyugalma. A mai munkás e boldogságtól ugyszólván meg van fosztva. A nő szintén a gyárban, vagy más alkalmazás folytán távol van egész nap a háztól, a gyermekek minden felügyelet nélkül, ugyszólván az utcán nevelkednek fel. Oh mily egész más családi életet folytatna a munkásosztály, ha a nő igazi, eredeti hivatását követhetné.

Az erkölcsi szemléletünk javulna és a jövő generáció életerőtől duzzadna, a nemzetnek anyagi és szellemi erejét nagyban gyarapítaná. De sokan azt fogják kérdeni, hogy tulajdonképpen mit is törődünk a munkásosztály helyzetével, bajaival és nyomorával? Hiszen nem a mi bőrünkre megy a dolog! Ezeknek a rövidlátó, minden komoly gondoskodást mellőző, csak a jelenről, nem pedig a jövőről is gondolkodó, könnyelmű agyvelőknek azt kiáltjuk oda, hogy igenis felebaráti kötelességünk a társadalmi és gazdasági életnek alakulását oly elvekkel irányítani, melyek mindenkinek tűrhető és tisztességes létet biztosítanak.

A munkásosztály jóléte a középosztály boldogulását vonja maga után és viszont. A munkás tisztességes keresetéből ruházati, szükségleti cikkek és élelmiszerek fejében a mezőgazdaságnak, kereskedelemnek és iparnak nagy összegeket juttat. Viszont ezen gazdasági ágazatok kezelője: a középosztály, amár csak a produktív pénzszerzés révén, de a nagy és folytonos forgalom, mint pedig az észszerű takarékoság folytán, a vagyonosodás állapotába jutván, vezérelve a szeretet érzelmétől a munkásosztályt igazságos keresethez juttatja. Egyszóval a tőke folytonos keringésénél fogva nem az egyik, avagy a másik réteg elnyomására, kiszípolozására szolgál, hanem egymásnak éltetésére. A tőkének ez a keringése akar csak olyan, mint a test vérkeringése, mely a szivkamrákból az ereken át az egyes testrészeknek életet, erőt nyújt. Mihelyt a vérkeringés megszűnik, abban a percben a test is megszűnik működni. Olyan társadalomban, ahol a tőke egy bizonyos osztályrétegnél összpontosul és halmozódik s a rideg egoizmus a tőkének szükséges hullámozását megátalja, ott mindenütt azok a beteges szimptomák fognak mutatkozni, melyek a szellemi és erkölcsi hanyatlással egyetemben képezik a szociális bajok kufforrását. Azt nem kívánjuk és nem is kívánhatjuk, hogy mindenki ezek fölött rendelkezze, kényelmes életmódot folytathasson. De azt sem kívánjuk és nem is akarjuk, hogy társadalmunk koldus legyen! Ezt az alakulást, mely évtizedek óta rohamosan vezet az örvény felé, továbbra is közömbösen elnézni, bűn önmagunk és gyermekeink ellen!

Olvassuk el az egész napisajtót, forduljunk meg kereskedelmi és ipari körökben, járjunk el kaszinóba, kávéháza vagy bárhóvá, mindenütt azt fogjuk hallani, hogy gazdasági életünk pang. Ha a vidékre megyünk, ott a mezőgazda szomorú panaszát halljuk, hogy a terményeiért oly értéket kap, mely a megélhetéshez kevés, a meg-

haláshoz sok. Ha ismét a városba jövünk, ott azt tapasztaljuk, hogy a munkás- és a középosztály egész keresményét az élelmiszerek emésztik fel. Milyen állapot ez?

Talán ez az állapot volna a természeti törvény elmaradhatatlan következménye?

Bizony nem! Ez egy természetellenes fejlődés. A vagyon megosztás aránytalansága és igaztalansága mellett nem csoda, ha a középosztály megszűnik. Szinleg ugyan van még középosztályunk, de a szó igaz értelme szerint, sajnos nincsen. Aki alaposan ismeri a magyar társadalom helyzetét, az csak fájó szívvvel konstatálhatja, hogy közép osztályunk volt, s hogy amit ma látunk, az csak mind külső dísz és máz. Gond, nélkülözések és nyomor már itt is tanyát ütöttek. Eladosódás, lelki, szellemi elsatnyulás mellett urhatnáság és góg jellemzik a társadalomnak nagy rétegeit, hol van az a tőke, mely a keresztény morál alapján állva, a munkásosztály tűrhető megélhetését biztosítja? Ma mindent az a spekulatív és lukratív pénzszerző tőke abszorbeál! A középosztály, a társadalom gerince, a szegénység és a gazdagság közötti ellentétek kiegyenlítője kiháló félben van.

Ha az virulna, akkor a társadalmi ellentétek hullámai mindinkább elülnének. A vagyonos és erkölcsös középosztály mindig nagy befolyással van egy kulturális, mint pedig vallási szempontból a munkás osztályra. Az egészséges középosztály tehát a nemzetek boldogsága. Talán Franciaország az egyedüli állam, ahol a manchesterizmus nem hagyott oly káros nyomokat maga után. A közép vagyon máig is nagyrészt megmaradt, bizonyítékul annak, hogy a francia nemzet a németeknek oly könnyen és gyorsan fizette ki az 5 milliárd hadisarcot. Haladni haladunk ugyan, de hogy ez a fejlődés igazi haladás volna, tagadjuk mindaddig, míg a gazdagsággal párhuzamosan a nyomor tart lépést. Természetes, hogy erre a kijelentésre nem marad el a válasz. Egyik oldalról azt halljuk, hogy a háboruk pusztításai, a militarizmus, a vasutak terjedései, a munkát megtakarító gépek sokasága, a papírpénz gazdálkodás, az ezüst elértéktelenítése stb. okozói az uralkodó nyomornak. Más oldalról a Manchester-iskola hívei a túlkonzumció, túlprodukciónak és az emberiség túlszaporodásával hozakodnak elő. Hogy a militarizmus roppant nagy terheket ró az állampolgárokra s hogy annak megszűnésével a szociális betegséget nagyban enyhítenénk, az tény. De nézzük pl. Amerikát, ahol ugyszólván katonaság nincsen, a társadalmi bajok ott majdnem oly nyomasztók, akár csak Európában. A betegség alapokait tehát máshol kell keresnünk.

Ezrek és milliók éheznek, vagy száraz kenyérral tengetik egész életüket, hust nemcsak hogy nem esznek, de talán nem is látnak. Ez volna a túlkonzumció?

Ezrek és milliók rongyos ruhákban járnak, télen a legszükségesebb ruházatkodást nélkülözik. Ez volna a túlprodukciónak?

Rendelkeznek csak ezek a társadalmi rétegek csereeszközök felett, bizony egy hét alatt hire se volna a túlprodukciónak! Verebély Géza.

nagy a hajó ingása. akárcsak bösz vihar űzné a tengersíkon veszedelmes játékait. Ilyen mélység-hullámzást hozott reánk is a hűvös szellő, melyet kezdetben örömmel üdvözöltünk. Hajónk oldalra dőlt, mint megbillent léggömb, majd talpra állt, hogy azután ív alakban előre repüljön, mint a fecskemadár, felkapaszkodott a hullámhegyekre, melyeknek ketté tört derekán át mélységekbe ereszkedett le.

Sokan már az első ebéd alatt rosszul lettek és eltűntek. Az ilyen eltűnő utasok mindenek előtt a hajó korlátjához sietnek . . . azután lemennek a hálólhelyeikre, s ott folytatják a kintlódásukat. A délután folyamán a szél erősbödött, s este midőn vacsorához ültünk, a csoportvezetők jelentették, hogy a hajó utasainak fele, beteg. A betegek között volt a négy ápoló apáca és társaságunk orvosa, a kiket az első sorából szedett le lábukról a kiméletlen baj. A betegek azért hátrányt nem szenvedtek, a nővérek helyébe önkéntes ápolók és ápolónők léptek, öröm volt nézni — az egészségeseknek — a tiroli és bajor atyafiakat, hogyan hordanak teát, rumot, cognakot betegeiknek, míg orvosunkat a Lloyd kirendelt orvosa helyettesítette.

A betegség mérve másnap reggel volt leginkább szemmel látható. Az oltároknál a mi-

sző papoknak kisebbik fele jelent meg, a közös istenitiszteleten pedig ugyancsak megritkított sorokban vett részt a világi közönség. A helyzet ezen a napon változatlan volt. Harmadnap, szombaton a kora reggeli órákban a szél ereje fokozódott, a nehéz ponyvákat úgy kapkodta és ráncigálta, mint valami pókháló rongyot, az oltárokat a hátsó szalonban majdnem felborította, misézni már csak nagy ügygyel-bajjal lehetett, nyolc-tíz kitartó ember mégis megküzdött a kötekedő elemmel, a közös istenitiszteletet azonban már nem lehetett megtartani.

Ezen a napon a hajó úgy nézett ki, mint egy nagy tábortórák. A betegek száma meghaladta a háromszázat, s minthogy nagy részük friss levegő után vágyakozott, a mi természetes is volt, mert szabad levegőn könnyebben múlik el a baj, felhozták ágyneműjüket a fedélzetre, s fekvőhelyeket rögtönözve, elfoglaltak minden talpalatnyi teret. Még ez sem volt elég, belefeküdtek a mentő csónakokba, s a kik ebben eléggé szemfülesek voltak, azok jól jártak. A mentő csónakok irigylésre méltó, pompás fekvőhelyet látszottak nyújtani, de azért még sem kívánkoztunk utána.

A kik még egészségesek voltunk, annyiban szenvedtünk a betegek tábortól, hogy legked-

veltebb helyeinkről kiszorultunk, s kénytelenek voltunk a szalónokat övező folyosókon tartózkodni, a hol nem valami gyengéden cirogatott meg a lankadatlanul dühöngő szél, mely még a hullámstorok sugarával is megcsapdosott. A kellemetlen nap krízise este fejlődött ki. A vacsorán alig néhány embert lehetett látni, még az egészségeseket is lekergették a hálólhelyekbe a hajóra átcsapó hullám rohamok.

De ezzel utolsó erejét adta ki a makacs elem, vasárnap virradóra csendesedni kezdett a szél, a mélység-hullámzás megszűnt, s a tenger felszínén is elsimultak a hullámok. Tiroliánk lágyan és vigan siklott a tengertükrön, mint a hófúvásos mélyutakból kiszabadult vonat, kristálytisza napsugarak fénye özönlött az iramló palotára, a nyári reggelnek éltető levegője tödült be kápolnánkba, melyet újra ellepett a miséző papok és az ajtatoskodók tömege. A betegek mindnyájan talpra állottak, arcukon a kiállott szenvedés nyomával, de jó kedvvel vegyültek újra soraink közé. Reggeli után megjelent köztünk Himmél ezredes, a ki szintén megszenvette a betegséget.

Évelődünk, tréfálództunk vele, a pajkosabbak még meg is csúfolták az öreg katonát. Hagyják abba — vágta vissza — hiszen csak

„Keresztény lélek.“

Az embernek, kit a teremtés koronájának neveznek, még ennél is szebb neve a keresztény lélek.

E két szóban teljes kifejezést nyer az ember egész méltósága. A lélek által válik ki mint felsőbb lény az állatvilágból, s keresztény volta fölemeli őt az Isten életvilágába.

Azt mondja e két szó, hogy az ember a föld ura és Isten gyermeke.

De miért említjük ezt? Hiszen nagyon régen tudja azt az egész keresztény világ. Mikor a kereszténységnek csak a bölcsője ringott, már akkor büszkék voltak az emberek e névre és szívesen meghaltak érte a vérpádon. Azóta maradt reánk: christianus mihi nomen, catholicus cognomen.

Azért hozzuk ezt föl, mert a „keresztény lélek“-ből gúnynév lett. A párutcai szakszervezetben hirdetik, hogy ez megbecstelendő elnevezés. A szociáldemokraták csúfolják így a keresztény szocialistákat. Ha találkoznak egygyel megvetést jelentő vigyorgással szólnak oda: keresztény lélek. S ha egymásközt kapnak hajba az elvtársak s valami nagyon komiszat akarnak egymás fejéhez vágni, azt mondják: te keresztény lélek.

Tehát azok az emberek, kik maguk is keresztények, szégyenlik, hogy azok, letagadják magukról a keresztvézet, s azon tudatban vannak, hogy valami szörnyen meggyalázót mondanak, ha munkástestvérüket keresztény léleknek csúfolják.

Van ebben valami elszomorító. Nem az a butaság, mely azt hiszi, hogy a keresztény szocialista valóban szégyenli keresztény vallását s mindjárt a rabbihoz fut, hogy egy késmetszéssel valahogy változtasson a keresztény voltán.

Az a szomorú a dologban, hogy vannak keresztény munkások, kiket odáig juttattak s úgy nevelnek, hogy a kereszténységet szégyeljék, megvessék; kik ep azért röstelnek templomba menni, keresztet vetni, ne hogy keresztény léleknek csúfolják őket.

Kik a mesterei e nevelésnek, azt könnyű eltalálni. Csak nem keresztényektől származik ez új erkölcs. Azoktól, kik a regnum Marianumból regnum rozalianumot akarnak csinálni. Azoktól, kik saját vallásukra is anyai szégyent hoztak, hogy sértésnek veszik a zsidó szót. Azoktól, kik a Jakec, Icíg neveiket a keresztények által híressé lett Károlyi, Széchenyi stb. nevek alá rejtik.

Egy apró vonás ez csak a párutcai szak-

meg kellett mutatnom a betegeknek, hogy hogyan kell kilábolni a bajból. Faggattuk azután a kedélyes vezért, hogy minő késedelmet okozott hajónk menetében a három napon át tartott kedvezőtlen idő. Tizenhárom tengeri mérfölddel maradtunk vissza, mondotta, ezt azonban, ha a mai szép idő állandó lesz, egy kis erőfeszítéssel behozza a Tiroliát, s így kilátásunk van rá, hogy kedden 9 óra tájban kiköthetünk Triesztben.

Az idő ettől kezdve tényleg állandóan szép és nagyon kedvező volt, a hajón ismét élénk élet uralkodott, s ezt csak fokozta Görögország gyönyörű partvidékének panorámája, melynek közelében hajóztunk el. Egész nap bontakozott szemünk előtt a görög szigetvilág képe. Feltűnt Zante erdős hegyeivel, s a hegyek között elszórtan fekvő apró falvaival. Boldogság lenne e fantasztikus alakú, felséges kilátást nyújtó hegyek között lakni, ha a lakosság nyugot-európai kulturát akarna és tudna ott meghonosítani. Ennek némi nyomait látjuk Kephalonian, melynek magas bércei elé Zante után érkezünk, s még inkább a szigetvilág királynéján Ithakán.

A legszebb tiroli és svájci tájképekkel vettek elő panorámát nyitják meg szemünk előtt Ithaka olaj zöld hegyoldalai. A szőlővel, gyümölcsfákkal beültetett meredek területeken vég-

szervezet szocialis tevékenységéről. Látnivaló, miről van ott szó. Mire törekednek. Korántsem a munkásügyek és bajok rendezése, a munkás jóléte, szellemi és erkölcsi nevelése, hanem az országszerte gonoszul üzött dekrisztianizálás folyik ott.

Vajjon hát az a keresztény társadalom, mely mégis ad valamit keresztény voltára, megteszi-e kötelességét, midőn a keresztény szocializmus terjesztését fölöslegesnek tartja. Nem vétkezik, midőn keresztény létére semmit sem törődik az elámtott munkásokkal, kikkel a nem keresztények annyit törődnek? Nem.

Mikor ellenségeink mindent megtesznek, hogy a keresztény szellemet kiirtsák, a keresztény nevet megbecsteljenek, akkor ugyancsak dolgoznunk és áldoznunk kell, hogy a nép valóban keresztény tettek világánál mindenkor tisztán lássa a keresztény név becsületét s ne legyen kiírható lelkeből a keresztény szellem, szívéből a keresztény erkölcs.

Mi elismeréssel adózunk e helyt is mindazoknak, kik a keresztény vallástól elválaszthatlannak tartják a keresztény szocializmust s olyannyira magukénak tekintik ez ügyet, amennyire sajátjuknak tartják azokat a javakat, mikhez a kereszténység által jutottak.

S nem tudjuk eléggé kárhozható azokat, kik a szocialis tevékenységet részvétlen közönyvel kísérik.

Szerencsénk, hogy kevesen vannak s tündezenek az élet szinpadáról ez utóbbiak és gyarapodik a keresztény szocialis gondolkodásuk száma.

Mert ha megfordítva volna, nemsokára oda jutnánk, hogy valóban szegyeelnünk kellene a keresztény nevet.

Ujdonságok.

Személyi hír. Gróf Batthyány Vilmos dr. nyitrai koadjutor-püspök úr öméltsága, f. h. 9-én érkezett vissza római útjáról. A koadjutor urat a pápa ő Szentsege közel egy órán tartó kihallgatáson fogadta.

Esztergom egyházmegyei hír. Gramantik Ágoston vágszerdahelyi s. lelkész, kit Nyitra mint az 1906-ik keresztény szocialis nagygyűlés egyik szónokát ismernek, februártól nyugdíjazták. Az agilis fiatal papot bizonynyal súlyosabb mérvet öltött betegsége kényszerítette nyugdíjba.

Kitüntetés. A király Laczó Antal tencsényi tvszéki irodatisztnak az arany érdemkeresztet adományozta.

telen hosszú fehér utak kigyódnak, majorok, nyári lakok, őrtornyok helyezkednek el a lejtőkön, a levegőben látszanak lógni, mint házgerendákhoz ragasztott fecske fészkek, minden épület előtt térséges tisztások tündökölnak, míg a völgyekben és a hegyszárnyak lehajlásainak érintkezésénél csinos kis városok és falvak terülnek el. Hajónk kürtől és ágyúz, a zúgó, döngő szót tizenötszörös visszhanggal verik vissza a beláthatatlan láncolatban messzire húzódó hegyek ormái.

Ilyen élvezetek között telik el a negyedik nap. Az ötödik napon a délutáni zárójátatosság után vezetönkől búcsúztunk. Először ő beszélt, megköszönte a zárandokok készségét, türelmét és rendszeretét, mely lehetővé tette, hogy sehöl zavar, fennakadás, rendbontó tolongás elő nem fordult. Azután a zárandokok imáiban ajánlván magát, mely meghatottság között fejezte be beszédét, melynél szebbet egy pap sem mondhatott volna. A kitünő férfiúnak a zárandokok háláját Wolf brixeni kanonok tolmácsolta. Mindnyájunk szívéből vette azt az őszinte kijelentést, hogy Himmél ezredes önfeláldozó fáradozását kitörölhetetlen betűkkel írjuk be hálás emlékezetünk könyvébe.

Kinevezés. Császka Lajos pozsonyi s. titkár földinket a pénzügyminiszter Pozsonyban titkárrá nevezte ki. Nevezett evek óta Pozsony város adóügyi előadója, s ezen minőségében kifejtett működésével a pozsonyiak rokonszenvét annyira megnyerte, hogy a város közgyűlése határozatilag s küldöttségileg felkérte a minisztert, hogy Császka urat Pozsonyban léptesse elő s ezáltal ottmaradását lehetővé tegye.

Hivatal-átadás. A nyitrai adópénztárban folyó hó 15-én volt a hivatalos átadás. Ekkor foglalta el ugyanis állását az ujonnan kinevezett adótárnok, Bakesy Dániel, a ki nyomban meg is kezdte hivatalos működését.

A nyitrai kir. törvényszék Polónyi Gézához. A volt igazságügyminisztert az ország minden részéből elárasztják bucsúlevelekkel a bírói testületek, melyek a nagytetségű férfiú ernyedetlen munkásságának minden kétséget kizárólag, leghivatottabb bírálói. A nyitrai törvényszék bucsúiratában többi közt a következő szavakkal ad kifejezést hálás köszönetének: „Van-e jogász, aki ne volna tudatában annak a lázas munkásságnak, mely nagyméltóságod bölcs és erélyes vezetése alatt megindult, van-e bíró aki ne volna hálás Nagyméltóságod jóakaratu gondoskodásáért, melylyel a lét küzdelmeivel küzködő bírói kar javalmazási és előléptetési viszonyait részben már is megjavította, részben azok megjavítását terbe vette.“ A nyitrai törvényszék teljes tanácsüléséből Sándor Géza elnök.

Felolvasó est. A kath. kör ma vasárnap d. u. 6 órakor tartja ez évben 8. felolvasó estét énekekkel, zenével s szórakoztató felolvasással összekötve. A komoly felolvasása a nők jogairól Simonfalffy Gyula, törvsz. bíró a kör nagyérdemű alelnöke fogja tartani. A következő vasárnapon, febr. 24-én a megszokott programszámok között dr. Mihalovics Ede, a papnevelő intézet jeles tanára tart előadást a ma bizonyos körökben annyira divatos független moralról. A felolvasásokra ez uton is felhívjuk a kör tagjainak és az érdeklőknek szives figyelmét.

A felsőbb leányiskola farsangja. Megszoktuk már, hogy ezen intézetnek a köznapi sablonjából kiemelkedő ünnepélyei, s szívet, lelket gyönyörkötető előadásai nagy néző közönséget vonzanak mindig az intézet falai közé. Ez egyszer azonban, midőn tanulóifjúsága 10-ikén és 11-én megtartotta a mókás farsangi színelőadást, a tágas tornacsarnok is szűknek bizonyult az érdeklődő közönség befogadására. Sejtettük, hogy igazi élvezetben lesz részünk és sejtelmünkben nem csalatkoztunk. A gyakran kitörő, lelkes tapsvihar legalább ennek a jele volt. A nem valóságos papagály valóságos törtéjeje s a szereplők kitünő bohókás alakítása kacajra készítette a legkomolyabb publikumot is. Ezután az olasz vásári jelenet előadása következett, mely olasz terméket Morandi és Lorenzi szerzőkből Mittuch József, felsőelefánthi plebános s szorgalmas irodalmi tevékenységeiről jól ismert munkatársunk fordított

Szeptember 4-én virradatkor már ott sürgött-forgott a fedélzetén a hajó egész népe. Könnyű volt korán kelniünk, mert az öröm, vagy inkább idegeink izgatottsága, egész éjjel nem hagyott aludni. Ezt most már senki sem tartotta kalamitásnak, sokan egyáltalában le sem feküdtek, imádkoztak, beszélgettek, énekeltek, a bajorok az álmatlanság okozta unalom elűzéséhez még a sörös kancsókat is segítségül hívták. Kedvökért a sörmérő pincér, egy élelmes dal-mata, úgy tetette magát, mintha az ő szemét is kerülné az álom.

Pólán túl, Rovigno mellett voltunk, midőn lassan, nehézkesen, mint az ágyból feltápász-kodó álmos ember, kiemelkedett az imbolygó mélységekből a kelő nap vérvörös korongja. Néhány óra mulva Tiroliánk óvatosan bevezett a trieszti kikötőbe.

A tiroliak délután külön vonaton folytatták útjukat Brixenbe, míg a többiek elszéledtek a szélrözsa minden irányában, ki-ki a saját hazája felé.

A zárandok-út örömeit, fáradozásait és tanulmányos tapasztalatát magunkkal vittük otthonunkba, nem egyszerű emlékül, hanem — kincs gyanánt.

(Vége.)

Adieu.

magyarra. Az előadás szokatlan zsbajával, talján temperamentumával, válogatott tarka jelmezeivel valóssággal elragadta a közönséget. A sok szereplő derekasan megállta helyét. S ha sikerült volt minden szereplőnek fesztelen, kedves alakítása, első sorban ki kell emelnünk a színmű igazán művészi előadott nőit. Ez nehéz feladat volt. Minden üteméből kiérettük a tüzes olasz vér pezsgését, a lüktető ritmust. A karnak precíz, egymásba fonódó, majd sólökká fejlődő éneke dícséretére válik úgy a növendékeknek, mint első sorban annak, ki e nehéz feladat megoldását magára vállalta. Nemkülönb a darab végén előadott olasz tánc a nyüzsgő forgó lejtő táncosleányokkal remek volt. Ilyen fényes, művész előadáshoz igazán gratulálhatunk az intézetnek.

Kinevezések. A vármegye főispánja, Buzna Emil pozsonyi és Méhes Mózes nagysurányi lakosok végzett joghallgatókat vármegyei közigazgatási gyakornokokká ideiglenes minőségben kinevezte: szolgálatra előbb az alispáni hatóságához, utóbb az árvászekhez osztotta be. — Ugyancsak a vármegye főispánja a ghymesai állami elemi népiskola gondnokságához elnöké Vincze Károlyt, tagokká pedig Szabó Ödönt, Andrásko Lászlót, Sípos Benedeket és Svecz Pált, — a kúnihoz elnöké dr. Conrád Istvánt, tagokká pedig Schubert Istvánt, Danek Pált, Argonidi Jánost és Brecka Adrást, — a lestényihez elnöké Sporzon Ernőt, tagokká pedig Fejes Bélát, Bartalos Ferencet és Rády Istvánt, — a nyitrai szambokréthez elnöké Blaskovich Gyulát, tagokká pedig Dopcsányi Istvánt, dr. Petrikovics Kálmánt, Kadarász Gusztávot, Vrabel Pált, Sanyol Józsefet és Reiszl Istvánt, — a pástóihoz elnöké Makis Pált, tagokká Mészáros Mihályt, Drzsik Pált és Mészáros Jánost, — végül a szakolcaihoz elnöké Krpesay Jánost, tagokká pedig Czobori Károlyt, dr. Felbert Henriket, Francen Alajost, Janko Gyulát, Mitták Albertet és Riegler Henriket kinevezte.

Névnapi ünnepély. A leányiskola növendékei keilemes meglepetésben részesítették Dr. Puchovszky Bálint esperes-plébánost f. hó 14-én, neveünnepén. Szent mise után az Imre iskola ovodájában gyűltek össze a leánykák, és 9 órakor volt a kicsinyek örömmünnepe. Az üdvözlő dal után Havasy Mariska, IV. o., Hugyecz Paula I. o. voltak az ifjuság szóokai, az ovodások nevében Aujeszky Józsi, Rusz Mariska, Pécs Margitka szóokoltak, a tantestület jókívánatait Dr. Cserenyey István tolmácsolta, ezekre szépen választott az ünnepelt és a sok érdemet a tantestületre hártotta vissza. Szép énekek előadása után az ünnepély véget ért.

Szociális előadások. A ker. munkás-egyesület előadásait, melyeknek programja az egész téli időszakra április 15-éig szól, csak a farsangi ünnepély szakította meg egy vasárnapra. Ma ismét komoly munkához lát az egyesület s két előadást rendez. Az egyik a keresztény szocializmus terjesztéséről lesz, a másik a magyarok történetét ismerteti vetített képek kíséretében. Ez utóbbi folytatása azon az egész magyar történelmet bemutató képsorozatra, melyből Szt. István és utódainak korát a mult alkalommal Német István főgimnáziumi hittanár magyarázta, sok hasznos tanulságot fűzve a mindvégig érdekes előadásba. Ma szent László kora kerül sorra. A vetített képekről ismét Roch Gyula főgimnáziumi tanár megbecsülhetlen áldozatkészsége gondoskodik s a magyarázatot Cserenyey István dr. vállalta el. Az érdeklődőket tisztelettel meghívja a rendezőség.

A munkásbárról. A munka áldásaihoz tartozik, hogy jól esik utána a pihenés, a testetleket üdítő szórakozás. Azért a verejtéssel dolgozó munkások bálja sohasem divatnak hódoló kellelten es költséges szereplés, hanem a jól megérdemelt mulatság várva-várt napja, melyen a romlatlan kedély s természetes jókedv követeli a maga jussát az élet örömeiből. Ilyen volt a keresztény szocialisták farsangi ünnepélye. A tüzes fiatalság megadta a jelszót: Az utolsónak rendezett munkásbál legyen a legsikerültebb farsangi mulatság Nyitrán. Tetté lett-e a szó, mutatja az eredmény. Az ünnepély főrésze sok buzgósággal s nagy szorgalommal előkészített színelőadás volt. Színre került „A cigány“, Szigligeti Ede eredeti népszínműve 3 felvonásban dalokkal és táncal. Az egyesület termei már hét óra előtt a zsufolással megteltek. A közönség nagyrésze csak a másik szoba hosszú asztalainak tetejéről nézhette a darabot, a többiek, kik ide is későn érkeztek, csak a harmadik szobában kaptak helyet, honnét legálább a pompásan adott ének és zenerészekben s Juhary Károly és Gábor Mihály szépen festett

színpadi dekorációiban gyönyörködtek. A darab fényes sikerét Jedlicska Gyula rendezői talentumán kívül főképen a női szerepek alakítói szerezték. Bartha Mariska k. a. a félelmetes Rebék asszony szerepében, Sulya Mariska k. a. mint Rózi, a becsületes cigányleány, Zsompach Piroška k. a. a jegyeséhez hűséges Évi szerepével, Horeczky Anna a mindenről tudó Kondorné szomszédasszony, Steffan Pisti, Sulya Gizella s Risnyovszky Emilia k. a. mint daloskedvű takaros parasztleányok egytől egyig lelkes ambícióval fogtak a játékhoz s úgy a szerep alakításban, mint a magyar dalokkal sok tapsot arattak a közönségtől. A férfi szerepeket játszó egyesületi tagok kivált Simek Antal, Risnyovszky János versenyeztek a kitarítón jó előadásban. A két órai élvezetes előadás után a muzsikusk cigány került sorra, Koszoru Mihály bandája fogott szerepéhez s játszott reggel hatig szakadatlanul. A tánc még reggel is több küzdelemmel, mint élvezettel járt, mert a zsufolt teremből senki sem mozdult, míg a cigány le nem tette a nyirettyűt. Míg a fiatalság egymás sarkára lépdesett a kicsinynek lett táncteremben, az öregek az egyesület terített asztalához ültek s Hodeczek József jó bora és ételei mellett töltötték el vígan a farsangi éjszakát. Világos reggel véget ért a hegedű szó, s hazafelé sietett mindenki anélkül, hogy az egész mulatságon a legkisebb baj vagy rendetlenség történt volna.

Günther Antal Trencsénmegyében. A kiszűcáujhelyi-várnai kerületnek kijutott abból a még eddig nálunk hallatlan szerencséből (?), hogy 1896. választási ciklusban — Bánffy alatt — háromszor egymásután kényszerült választani. Erre nálunk még nem volt precedens. A néppárti jelölt mind a háromszor volt Markovics János nyitrai semináriumi igazgató. Liberális jelöltek voltak: elsőnél Haydin Imre főszolgabíró, a másodiknál Sipeky Sándor földbirtokos és a harmadiknál Roszival István kanonok, ki végre is reggel felé 10 átváltózt álvokossal legyúrta az igazságot. Markovics meghalt, kár érte. Roszival el, de még most sem „püspök“. Sic fata tulere. Günther Antal úr a második választást megdöntötte. Ebben az ügyben járt Trencsénmegyében Csinált petíciót. Az anyag már össze volt gyűjtve és a szükséges irat elkészítve, mikor Günther feljött a helyszínre. Akkori ottani segédlelkész Czvincsek Jánosé volt az érdem, mit Günther nem tudott eléggé megköszönni és külön felköszöntőben is kiemelni. A petíció sulya alatt Sipeki lemondott. Jött Roszival pénzzel. Győzött is, de a nép még ma is átkozza. A zsidók előtt még most is gúny tárgya. A trencsénmegyei választási korrupcióba mélyen betekintett ekkor Günther. Alapos fogalma van neki trencsénmegyei Bánffytételekről. Szalavszky et compagne. Megismerte őket alaposan. Van megdönthetetlen tapasztalata a felvidéki hősookról. Örülünk, hogy ezek után kezébe került az igazságügyi tárca.

Egy szem és fültanu.

Az ó-lehotai körjegyzőség. A vag-ujhelyi járás főszolgabírja az ujonnan létesített ó-lehotai körjegyzői állomásra Barovics Mihály volt vagujhelyi segéd jegyzőt, jegyző helyettesnek kiküldötte, kinek véglegesetését, illetőleg megválasztását az új kör községek is óhajták.

A farsangi naptárból. Iparos bál. A nyitrai városi ipartestület előjárósága házalap és elagott iparosok javára 1907. évi február hó 10-ikén az „Arany Szarvas“ szálló dísztermében pompás és sikeres táncestet rendezett. Mint mindenkor, úgy ez alkalommal is hozzájárultak a mulatság sikeréhez felülfizetésekkel. Felülfizettek: Bienenstock Dávid 16 kor., Kutvaszer István, Özv. Plech Péterné, Pitzer és Hauser 10—10 k., Ronchetti Oszkár, Kapsz Géza és Kramár Vilmos 8—8 kor., Rauscher Ernő, Szurmay József 6—6 kor., Huszár István, Knotek Lőrinc, Morton József 5—5 kor., Unzeitik József, Szabó Imre, Dr. Franciscy Lajos, Gürtelschmidt Károly 3—3 kor., Takács Rezső, Neugebauer Nándor, Roszinsky Andrásné, Verebely Géza, Schovanec János, Bellák József 2—2 kor., Skrabik Endre, Ilvay Károly, Orell Coriolán és Szöllösy Vilmos 1—1 korona — fogadják a nemeslelkű adakozók ez úton az ipartestületi előjáróság hálás köszönetét. A megtartott táncmulatság tisztán minden kiadás levonásával 132 kor. 80 fillért jövedelmezett. Hogy mily kitűnő hangulat volt a fiatalságnál, mutatta azon körülmény is, hogy a rendezett első négyest 28 pár táncolta. A teremben nagy vidámság és farsangos jó kedv honolt, a táncnak vége nem szakadt pirkadó hajnalig.

Felülfizetések nyugtázása. A febr. hó 10-ki keresztény szocialista ünnepélyen felülfizettek:

Kardoss Károly 7 kor., Mihalovics Ede dr. 6 kor., Kaszala János dr. 5 kor., Bacsa István, Bartha János, Belák József, Braun Mór, Cserenyey István dr., Fillkorn Jenő, Franciscy Lajos dr., Gut Izor, Jeszenszky István, Skrabik Endre, Krajcsovic István, Weigl Antal 2—2 kor.; Blaskó József, Goldstein Albert, Hromy Endre, Juhary Károly, Kramár Vilmos, Lóssy József, Pécs Ede, Sovanecz István, Szöllösy István, N. N. 1—1 kor. Több ismeretlen 3.20 kor. A kegyes adományokért ez uton is hálás köszönetet mond az egyesület vezetősége.

Köszönet nyilvánítás. A nyitrai könyvnyomdászok szakegylete által folyó hó 9-én tartott táncestélyen tiszteletjegyüket beváltották, illetve felülfizettek: Dr. Franciscy Lajos és dr. Kaszala János urak 10—10 kor., Huszár István és Dr. Grosz Mór urak 5—5 kor., Weisz Károly ur 4 kor., Dr. Berényi Sándor, Iritzer Zsigmond, Kapsz Géza és Libertiny Arzen urak 2—2 kor., Sufák András, N. N. es N. N. urak 1—1 kor., mely adakozásokért ez uton hálás köszönetét fejezi ki a rendező-bizottság.

A nagytapolcsányi második patika jogot Duka Tivadar németprónai gyógyszerész provisor kapta meg. Németprónai Duka távozását ószintén sajnálják, mert előzekeny és kedves modora miatt általánosán tisztelték és szerették.

Megbirságolt közjegyző. Pongrácz Géza dr., galgóci kir. közjegyzőt a pozsonyi kir. tábla egy bírónak a megrágalmazása miatt 500 korona pénzbírsággal sújtotta. Az eset előzményei ezek: Pongrácz Géza az 1905-iki galgóci képviselőválasztásból kifolyólag Deák Jánost becsületsértés miatt bepanaszolta. Az ügyet az akkori galgóci aljárásbíró Janovszky Lajos tárgyalta, a ki Deákot 80 korona pénzbírságban marasztalta el. Ezt az ítéletet akkor szigorúlag Deák Jánost mindenki, a ki tudomással birt arról, hogy minő sértő és méltatlan módon bánt Pongrácz a választás alatt Deákkal, a kit egy félremagyarázott indulatossabb szövénytől lecsukatt. Az emiatt Deák részéről indított bünyenyítő per mai napig is folyik, s most a pozsonyi kir. tábla foruma előtt van. Mindazonáltal Pongrácz a Deákra kirótt bírságot kicsinynek találta, s fegyelmi panaszt tett Janovszky ellen, a kit részrehajlással vádolt meg. Pongrácz panaszát az illetékes hatóság alaplatannak találván, a fegyelmi eljárás Janovszky rehabilitálásával végződött. Most Janovszky megfogván a bot másik végét, Pongráczot rágalmazás miatt perelte be. A nyitrai kir. törvényszék, a hol Pongráczot Fortuna asszony most sem hagyta cserben, felmentette a vádlottat — a felmentő ítélet indító okaira még lesz alkalmunk visszatérni — a kir. tábla azonban, megállapítván a rágalmazás tényét, a fentebb említett ítéletet hozta meg.

Alapszabályok jóváhagyása. A belügyminiszter a zsolnai keresztény nőegyesület alapszabályait bemutatási záradékkal látta el.

Előadás a selyemtenyésztésről. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a selyemtenyésztés ügyének előmozdítása céljából az ország papnevelő intézeteiben és a tanítóképző intézetekben ismeretterjesztő gyakorlati előadásokat tartat. A nyitrai nagyobb papnevelő intézetben február 9-én volt ilyen előadás, melyet Edvy István az országos selyemtenyésztési felügyelőség tagja tartott, vetített képek segítségével. Az előadó bemutatta a szederfa tenyésztés módját, azután a selyemtenyésztés összes mozzanatait és feltételeiről beszélt, minden pontnál kitűnő képeken szemléltetve a mondottakat. A hallgatóság, mely a nagyobb és kisebb papnevelőintézet növendékei, s a nagyszeminárium tanáraiból került ki, feszült figyelemmel hallgatta a mindvégig érdekes előadást. Különösen zagy tetszéssel találkoztak az olaszországi selyemtenyésztést ábrázoló pompás képek, melyek kézzelfogható bizonyosságot tesznek arról, hogy a selyemtenyésztést értelmes munkával, minő gazdag keresetforrássá lehet fejleszteni. Szerencsés gondolat, hogy a kormány a nép-jövedő vezetőit beavatni törekszik ennek nagyfontosságú termelési ágának ismeretébe. Darányi egészséges nemzetgazdasági és szociális érzelmeiben is megnyilatkozik.

Három nap alatt Amerikába. Angliáé lesz az érdem, ha megcsinálhatják ezt a rekordot: három nap alatt Európából Amerikába jutni. Olyan hajókat építenek ugyanis az angol hajógyárakban, melyek az angol partoktól Kanadát három nap alatt érik el. Persze nagy érdekük ez az angoloknak, lévén Kanada az ő gyarmatok.

A Nyitrai Ingyen-tej céljaira ujabban adakoztak: Békei Fülöp Nyitra 10 korona, Boronkay Mária Vajk 200 kor., Vincze Károly Hind 10 kor., Vincze Károly Hind a Dr. A. S. elleni pörből kifolyólag 4 kor., Thuróczy Vilmosné Ny.-Ivánka 10 kor., Csernyák Rezső Nyitra 20 kor., Aranyossy József Sopron 10 kor. Ezen kegyes adományokat köszönettel nyugtázva, további pártfogást kér: Dr. Thuróczy Károly Nyitra.

A F. M. K. E. a nyitrai keresztény munkás egyesület könyvtárának 52 darab könyvet ajándékozott. A F. M. K. E. elnökségének ez uton is halás köszönetet mond a munkás egyesület elnöksége.

Tisztújítás Szakolcán. Steiner Gyula vármegyei főjegyző, mint az alispán helyettese Szakolcán tisztújító székot tartott. Február 7-én az új képviselőtestület alakult meg, a következő napon pedig végbe ment a tisztújítás. Polgármesterré egyhangulag Czobori Károly eddigi polgármester választották meg. Tiszti ügyész lett: Dr. Stetina Elek, tanácsnok Klippl János, erdőmester Ruttkay Géza, pénztárnok Zelinka Mózes, ellenőr Lichard Vladimír, számvévként Rosenbach Rezső, alszámvévként Novák Pál, mindannyian egyhangú választással. Irattárnokká szótöbbséggel Ujváry Jánost választották meg. Az új tisztviselőket az elnöklő főjegyző lendületes beszéddel üdvözölte, Isten áldását kívánván működésükre, melyben, mint joggal remélhető, a közjó érdeke és a hazafias szellem ereje fog érvényesülni.

Kizárt szociáldemokraták. A nyitrai rabjai kőműves legényekből igen sokan állandóan Budapesten szoktak dolgozni és ezek hurcolták be a nemzetközi szociáldemokrata eszméket is Nyitra Bajnára és vidékére. S mivel ez eszmék terjedése ellen mi sem történt, a kőművesek majd mindnyájan szociáldemokrata alapon szervezkedtek. A nagy tagsági díjat hűségesen beszolgáltatták az Izrael-Jakabok központjába. Viszont onnan hálából az elbolondított kőműveseket folytonosan a legképtelenebb ígéretekkel hitetgették, izgatták, hogy újabb és újabb követelésekkel álljanak elő a munkaadókkal szemben. A szegény tót kőműveseket a Jakabok annyira elbolondították, hogy végre azok szentül elhitték, miszerint munkabéjük tetszés szerinti felemelésére elegendő a tagsági díjnak a Jakabok pénztárába való pontos befizetése. Azért oly magas követelésekkel állottak elő a kőműves mesterekkel szemben, hogy ezek is Nagytapolcsányban, Trencsénben és Trencsén-Baanban a munkásokkal szemben szervezkednek, a szociáldemokrata munkások túl követeléseit viasszautasították és egy-egy kimondották, hogy olyan kőművest, a ki a szociáldemokrata szervezetnek tagja az építkezésnél többé nem alkalmaznak, és hogy csak keresztény szocialistákkal fognak dolgoztatni. Az erről értesített kőművesek sehogyan sem tudják megérteni, hogy miképpen lehetséges az, hogy a kőműves mesterek egyáltalában szembehelezkedni mernek követeléseikkel, hiszen azokat a nagyságos pesti urak jóváhagyták? Ime, itt van a legjobb alkalom, hogy a Jakabok által elbolondított, de a kijózanodás útjára tért kőműves munkások mielőbb meneküljenek a Jakabok hálójából, ha a pesti kőműves munkások sorsára jutni nem akarnak.

Színházi heti műsor. Vasárnap, febr. 17-én „Ipám uram” (ujdonság), „Mongodin ur felesége” (délután 3 órakor felhelyárral). Hétfő, febr. 18-án „Koldus gróf” (operette ujdonság, bérletszünetben). Kedd, febr. 19-én „Halókoesik ellenőre.” Szerda, febr. 20-án „Lebonnár apó” (ujdonság) Csütörtök, febr. 21-én „Koldus gróf” Péntek, febr. 22-én „Gül Baba” (felhelyárral). Szombat, febr. 23-án „Suhanc.”

Nyugtázás. A mindennapi nyomorral küzdő szegény felsőszücs (Trencsén-m.) hívek leéggett templomára következők voltak kegyesek adományokat küldeni: (Folytatás) Sz. László Társulat Bpest 200 kor., Mihálik József Nyitra 50 K., Moser Tivadar és hívei Privigyé 30 K., Wagner József, Nemcsék Ferenc Nyitra, egy jámbor lélek Predmér, öz. Árvajovits Jánosné Nagysáros 20—20 K., Filkoru Jenő Nyitra, Zmeskál Z., Novák István Bpest, Jurik M. Galgóc öz. Czvincsek Józsefné, Czvincsek János Nagydivina, szombathelyi szekeskáptalan, felsődiósi sz. Antal-perszely, egy debreceni névtelen, dr. Szely Lajos Győr, Sztolárik István Fehérhalom, Pozsgay József Pécs, Walter Antal Pécs, Kollár Márton Nádás, dr. Hanauer István Bpest 10—10 K., Olmúti kispapok 42 K. 60 fill. Felsőlelőci és

nagylehotai hívek (Hatala J. gyűjtése) 24 K. 60 fill., Nagylehotai hívek (Slachta J. gyűjtése) 34 K. 20 fill., Veresvári és beregszászi hívek (Révay J. gyűjtése) 66 K., 60 fill., Zsák Erzsébet Laksárujfalú gyűjtése 6 K. 20 fill., Leszetei hívek 10 K., 65 fill., Központi Növendékpapság 22 K. 70 fill., Besztercebányai növendékpapság 16 K., Nyitrai hittanhallgatók 9 K., 70 fill., Abaujváradasi olvasótársulat 3 K., 92 fill., Nagyszombati konviktus és gymn. tanárok 6 K. 50 fill., Márkusfalvi plébánia hivatal 15 K. Weidinger Antal, Cseszte 6 K., Biza Lajos Bpest., Hamaj István Liborcsa, Csárszky István dr. Esztergom, Seyler Károly Bajcs, Gasparovics István Magasfalú (Bobok András), Pozsny káptalan, Hreska Pál Trencsénfogas, Darvay János Nagysziklás, Hannay Gábor Pécs, Klnovszky Aurél Klin-Zakamene 5—5 K., Jankovics István Sempte, Sprusánszky János Rakova, Ogyallai pléb. hivatal, Gyuresánszky Dóme Dombelve, Znaemenák István 4—4 K., dr. Breyer István Bpest, Hromada József Sztakován, Neuschel Mária Styávník, Tvrdy Ede, Kolarócz, Selley János Kistapolcsány, Pataky János Szentmindszent 3—3 K., Rezánt Antal Nagydivina, plébánia hivatal Suránka, Gáspár Ferenc Garamszentmiklós, Gramautik Gy. Precsin, Karkis István Bpest, Rallovszky Kuti, Jekkel József Püski, Nagy Károly Oka 2—2 K., Janecsek Antal, Szmuty János, Czvincsek Vera Nagydivina, Borodás Endre Teplicska, Horváth Máté Zinfalva Wolf István Oka 1—1 K., Spies János Pécs 5 K. Krampl István Rése 2 K., Prihoda János Trencsénpéteri 2 K., 20 fill. és Farkas György Bpest 3 K. A nemes adakozók ez uton is fogadják leghálásabb köszönetünket. További könyöradományokért a nyomorgó földhözragadt hívek nevében esdekel a felsőszücsi róm. kath. plébánia hivatal Felsőszücs (Trencsén-m.)

Ösztöndíj-pályázat. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr a Voigtländer Frigyes által tett alapítvány kamataiból két egyenként 1082 koronát tevő ösztöndíjat alakított, a melyeket képesítéshez kötött ipart üző, két szegényebb-sorsú, szakmájában kivált és olyan józan életű fiatal iparmesternek vagy idősebb segédnek fog odaitélni továbbképzés céljából, vagy műhelyi berendezés illetve annak tökéletesítése céljából esetleg, forgatóke gyanánt kik atyjuk ipart folytatják s attól az iparüzletet átvettek, vagy átvenni akarják. A szóban forgó két ösztöndíjra a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet és felhívja kerülete mindazon érdekeltjeit, akik ezek egyikére pályázni szándékoznak, hogy eziránti folyamodványukat legkésőbb folyó évi február hó 26-áig terjesszék be a pozsonyi kereskedelmi és iparkamarához. A vonatkozó pályázati feltételek amelyek különbben a mult évekhez hasonlóak betekintethők a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál továbbá a Nyitra-Pozsony-Trencsén és Turóc vármegyék járási főszolgabiráinál mint első fokú iparhatóságoknál s az ipartestületeknél.

Segélydíjak. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr egy alapítvány kamataiból 7 (hét) egyenként 300—300 koronát és 1 (egy) 226 koronát tevő összesen tehát nyolcz segélydíjat alakított, amelyeket szakmájukban kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt, képesítéshez kötött ipart üző iparos mesterek szegénysorsu özvegyeinek vagy szegénysorsu, de 10 évet még be nem töltött (fiu esetleg leány) árvaik fog odaitélni. E segélydíjakra a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara ezennel pályázatot hirdet és felhívja kerülete mindazon érdekeltjeit, akik a szóban forgó segélydíjakra pályázni szándékoznak, hogy a megálapított jeltetek szerint szerkesztett és felszerelt folyamodványukat legkésőbb folyó évi február hó 28-ikáig terjesszék be a pozsonyi kereskedelmi és iparkamarához. A vonatkozó pályázati feltételek, a melyek különbben a mult évekhez hasonlóak betekintethők a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál továbbá a Pozsony-Nyitra-Trencsén és Turóc megyék járási főszolgabiráinál, mint első fokú iparhatóságoknál és az ipartestületeknél.

Piaci árak. 1907. évi február hó 13-án. (100 kilogrammint koronákban) Buza 14.—14.50, rozs 12.60—12.80, árpa 13.60—14.20, zab 14.80—15.—, kukorica 10.20—10.30. Látható gabonakészletek: Buza 6000 q. rozs 400 q. árpa 3000 q. zab 800 q. — A gyenge forgalom és irányzat mellett a buza és zab ára változatlanul csekély, az árpa ára pedig valamivel esökkent.

A csemegezőlő mivélés kétségen kívül az a földmivélési ág, mely a legkisebb területen nemesek legdúsabb termést hoz, hanem pompás gyümölcsével oly élvezetet is nyújt, a melyhez hasonló más mivélési ág még megközelítőleg sem képes nyújtani. Ugy a szőlőskertekben, a házikertben, mint az udvar-

ban, mindenütt találunk a csemegezőlő mivélésére alkalmas helyet, sőt még ott is, a hol a bortermelés csak csekély, vagy éppen semmi eredményt sem ígér, mert a csemegezőlőfajok között oly dús választékban találunk koránérő fajokat, hogy még azokon a bortermelésre teljesen alkalmatlan helyeken is, a fajok helyes megválasztásánál jó eredményre lehet nemes szőlőt nevelni. A városok közelében ajánlatos nemcsak kisebb helyeket, hanem nagyobb területeket nemes csemegezőlővel beültetni, mert egy ily ültetvény hasonlíthatatlanul jobban fizeti ki magát, mint borfajokkal beültetett terület. A csemegezőlők már magukban véve is szebbek és nedvűsabbak mint a borszőlők, s a fajok helyes megválasztásánál még ott is kitünően tenyésznek és megérnek, ahol a borszőlő nem találja meg a kifejletéséhez szükséges elegendő meleget — tehát ahol a bortermelés a bekövetkező rossz eredmény miatt már nem fizeti ki magát. Legcélszerűbb egy oly szőlőtelephez fordulni, melynek jó hírneve már évek óta ismeretes, mely terjedelmes ültetvényei és a finom és legfinomabb csemegefajok dús választéka folytán mindenkinek kívánóságát teljesen kielégíteni képes. Mi tisztelt olvasóinknak szolgálatot véltünk tenni, ha az országban már mindenütt híresnek ismert Küküllőmenti Első Szőlőültetvénytelepre, — tulajdonos Caspari Frigyes, Medgyes Nagy-küküllőmegye, — híjukat fel b. figyelmét, mely szőlőtelep azokat is jól és lelkiismeretesen szolgálja ki, a kik a szőlőfajok ismeretében semmi tapasztalattal nem bírnak s a cég jó hírneve szavatol arról, hogy általa mindenki teljes megalégedésére lesz kiszolgálva.

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitünő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyaillatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcórt finomítja, üdíti, ugyanígy, hogy még a legérzékenyebb arcórtűk is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekéből fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros, Miskolcon. Kapható Nyitrán, Kubányi István drogériájában.

Saját pénzének ellensége, aki szőlőültetvény szükségletét nem a legjobb hírnévnek örvendő és szakavatott vezetés alatt álló „Milleniumtelep”-nél Nagy-öszön, Torontálmegye, szerzi be, ahol csakis elsőrendű, hazai és amerikai fajok a legolcsóbb árban kaphatók. Nagy képes magyar vagy német, vagy román vagy szerb nyelvű árjegyzék kívánatra mindenkinek küldetik.

Nagyságos asszony,

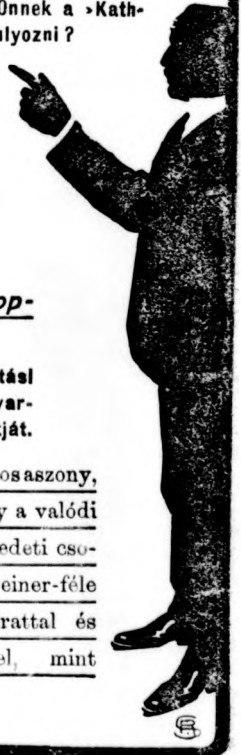
tudja-e, hogy a maláta-kávé vásárlásánál miért kell Önnek a »Kathreiner« nevet hangsúlyozni?

Mert különben annak az eshetőségnek teszi ki magát, hogy kétes értékű utánzatot kap, mely a »Kathreiner-t« kitüntet, minden előnyt nélkülöz.

Csakis a
Kathreiner-féle Kneipp-
maláta kávé

birja, különleges előállítás
módszere révén, a gyarmatkávé ízét és zamátját.

Méltóztassék azért, Nagyságos asszony, jól emlékeztetnie vénsi, hogy a valódi »Kathreiner« csakis zárt eredeti csomagokban kapható »Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé« felirattal és Kneipp páter arcképével, mint védjeggyel.

Színház.

Szini kritikáinkban először is emlékezzünk meg a zenéről. Elismerjük, hogy a zenekar ez idén teljesebb, mert míg tavaly valami hat zenész robotolt, most tizenketten játszanak, azonban talán a karmestert kell hibáztatnunk, midőn sokszor oly forte játszanak, hogy az énekből nem hallatszik majdnem semmi, inkább játszanak piano, mert az egész szini társulat csekély kivétellel hanganyag tekintetében nem tartozik az elsők közé, mert különösen operettekben a közönség nem kíváncsi a zenekar forte játékára, hanem a csengő dallamot akarja hallani és élvezni. Azt hisszük e jóakarató figyelmeztetés megteszi a ki-

vánt eredményt, mert fáradságba, időbe, pénzbe nem kerül, csak a zenének gyengédebb kezelését követeli, ezt pedig szívesen megteszik a zenészek, hisz egyik másik valóban izzad a zenélésbe.

A heti műsorban hétfőn „Szép Ilonka“ került színre, Nyitrán először adták. A darab meséje Vörösmarty Szép Ilonkájának átdolgozása, és mondhatjuk, hogy úgy a tartalom, mint a zene igen szép, Budapesten is nagy előszeretettel látogatták a darabot, s reméljük Nyitrán is több ízben telt ház előtt lehet bemutatni. A címszerepet Harmath Zseni játszotta, igen szépen, kedvesen oldotta meg feladatát, zajos tapsvihart aratott, a közönség szép játékát mindig tapsokkal honorálja, mert játékában művészetet mutat be, nem a karzat tapsait várja, hanem a hozzáértők elismerését önkéntelenül is kívánja ki, s hogy a nagyközönség a discret játékot szereti, s nem a frivol jeleneteket, legjobban bizonyítja Harmath Zseni, akit a közönség rövid idő alatt annyira megkedvelt. Méltó párja volt a Sólyom mester (Moly Margit), ügyesen játszotta Honthy Elma is. Agotai mindig újat, újat mond és alakít a közönség meglepedésére, a cinkotai kántort nagyszerűen adta, borzú orgonálását megújrazták. Az udvari bolond Marzio szerepét jól játszotta Rátkay Sándor. A körmenet három szál emberből állott, az a zászló pedig kritikán aluli volt, nem illett a többi szép díszlethez.

A mily meglepedéssel távozott a közönség hétfőn, oly csalódás érte kedden. *Mogodin úr felesége* címen előadtak egy francia bohózatot. Tartalma: egy feleség ifjúkori botlása, egy papushős férj, egy felvilági hölgygel való rendezvous, ennek incselkedései stb. A darabban elég kétértelmű kifejezés van, a második felvonásban lévő rendezvous pedig határozottan erkölcsstelen, cifrább csak az Osztrigás Miciben van. Meg is látszott, hogy e léhaság hidegen hagyja a közönséget, csak a karzat tapsolt, a jelenlévő lányok ugyancsak pirulhattak. Legyen elég e darabról, reméljük hogy ennek sem tanító, sem magyarázó célja nincs, erkölcsileg elítélendő. A szereplők jól alakítottak, Szathmárynál a sugó rekedtté kiabálta magát.

Csütörtökön a *Lucifer* került színre, a melynek erkölcsi háttere egy aposztata pap családjában beállott csapások, melyek a hitetlen apa hasongondolkodású fiát Isten létének elismerésére kényszerítik. Somlay remekelt, Krasznai, Agotai, Szentirmai, Illés Magda, jól játszottak. Egyes kifejezések bántók voltak, azokat lehetett volna egész bátran kihagyni.

Pénteken Ocskay Brigadéros került színre, az előadás a rendes keretek között mozgott.

Censor.

Telefon.

J. J. Ny.-Udvarnok. A hátralékot értesítése alapján töröltük, a jan. 1-ére küldött összeget ez évre irtuk.

Fr. T. Galgóc. A naplónkat nyilatkozata szerint kijavítottuk.

A. V. Handlova. Mind a kettőt megtaláltuk, de azért az újabb jó dolgokat is várjuk. Köszönet!

L. P. Budapest. Az üzenet a nyitraegyház-megyeyi növendékpapoknak szült, de ha továbbra is szüksége lesz a lapra, a II. negyed elején talán önnek is hasonló üzenetet küldhetünk.

H. Budapest. Tényleg úgy történt, a mint Ön írja. Az érdemkeresztet a nagyprépost úr adta át, míg a polgármester a városi hatóság részéről mondott üdvözlő beszédet.

„Új keresztény socialista újság“. Jövő számunkban hozzuk. Kérjük tovább is szives közreműködését. Üdv!

Több előfizetőnek. A kinek nincs hátraléka és mégis figyelemztető levelet kap, az egy levelező-lapon, egyszerű kijelentéssel elintézheti a dolgot. Mi minden ilyen kijelentésnek hitelt adunk. A kiadó-hivatalban történt változás után, minden tévedést a legnagyobb gondossággal mellett sem lehet elkerülni.

R. Nagysurány. Kívánsága szerint fogunk eljárni. Üdv!

Árverési hirdetés.

Nyitraváros árvaszékének 65,907. számú véghatározata alapján, ezennel közzhírré teszem, hogy gondnokolt özvegy **Endrődy Györgyné** született Kozlik Ilon tulajdonát képező és Nyitraváros gyámpénztárában őrzött **arany és ezüst neműek folyó év február hó 20-án délután 3 órakor** Nyitra városház pénztári helyiségben megtartandó árverésen készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak.

Nyitrán, 1907. február 15.

Markovich Sándor,
v. tanácsnok.

28.

1056/1907. t. k. sz.

Hirdetés.

Krakován, Osztró, Vágör és Trebete községnek telekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk értelmében elkészítettén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cikk 7 §-a és az 1891. XVI. t.-cikk 15 §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely tehertétel átvitelének az 1886. XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megátadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1907. évi szeptember hó 10 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynak, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1907. évi szeptember hó 10. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák,

mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cikk 16 §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1907. évi szeptember hó 10. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelemztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A vágujhelyi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság 1907. február hó 3-án.

26. 1—3.

Kochanovszky,
kir. járásbíró.

(P. H.)

Szőlő-oltványokat a legnemesebb

Csemege fajokban szállít, fajtisztaságért jótállva, legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Külföldönti

első szőlőoltványi telep

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES, Medgyes**
(Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az Árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó-, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Alulírott a t. e. gazdaközönség, ipar és építkezési vállalkozók, lakatosok, kovácsok, kerék- és kocsigyártók, kocsifényező, bognárok, kádárok, festők, háztulajdonosok és magánzók figyelmét felhívja a **Nyitrán** évek óta fennálló s jól berendezett

nagy vas-, festék- és olaj-árú valamint mindennemű építési anyagok kereskedésére.

Répvillák, trágyavillák, vakarók, ekevas-árú, rúdvás, tengelyek, ökörpátkók, mindenféle vasárú, vasalások, fedőlemez, kátrány, cement, gipsz, izolier-lemez, szárító fali aszfalt, stukatornád, angol kocsilakk, Wehrauch-féle padló-lakk, olaj-, por- és kocsifestékek különféle színekben, Cylinder- és gép-olaj, vaselin, patkózsír, Carbolineum és minden egyéb házi- és ipari cikkek nagy mennyiségben raktáron tartatik. —

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközölköztetnek.

Tisztelettel

Linkenberg József
vas-, festék-, olaj- és építkezési anyagok kereskedése

Nyitrán, Párutca 22. szám.

16. 3—13.

Tessék a címre figyelni!

Chamott téglák és chamott liszt gyárak és szeszfőzdék számára.

Értesítés!

Ezennel közzhírré teszem, hogy áruházam harmadik üzletében — mely 1906 augusztus 1-ével kezdődik — **100,000.— korona** forgalom után a **F. M. K. E., a Tulipánkert-Szövetség nyitriai fiókja, a Nyitriai keresztény Munkásegylet, a Nyitriai keresztény Nőegylet, a Nyitriai izraelita Nőegylet,** és a **Nyitriai Ingyentej egyenlítő 40—40 korona forgalmi jutalom-ban** fog — támogatásképpen — részesülni. Minden további 1000 korona forgalom után pedig, újabb 24 korona kerül felosztásra, úgy hogy pld. 125,000 korona forgalom után, nevezett hat intézményt **egyenként 140—140, vagyis összesen 840 korona évi segélyben** fogom részesíteni. — A forgalom ellenőrzését a hat egyesület egy-egy bizalmi tagja teljesíteni.

A XX. század társadalmi, gazdasági és kulturális evolúciója a nemzeteket oly feladatok elé állítja, melyeket csak akkor fog saját léte és nagysága érdekében sikeresen megoldani, ha a szív és lélek nemes sugallataira hallgatva anyagi áldozatkésztséggel fog a gyenge és elhanyagolt osztályok felsegítésére, a kulturális és gazdasági erők istápolására sietni.

A ki tehát ily nézőpontról figyeli meg a világ folyását, az keresse fel teljes bizalommal áruházamat, ahol az eddigi, tehát **fel nem emelt, szigorúan szabott, de határozottan olcsó árak** mellett szerezheti be mindennemű szükségletét.

Tisztelettel kérem Nyitra város és a megye nemesen gondolkodó társadalmát, szíveskedjék cégemet minél nagyobb pártfogásban részesíteni, hogy ezáltal közvetve is és fokozódott mértékben legyen az imént nevezett altruisztikus és hazafias intézmények előmozdítója és támogatója.

Kiváló tisztelettel

Verebély Géza.
Női és uri divat áruház
Nyitra, Vármegye-u. 16.

10.

NYITRAI HITELBANK**Meghívás.**

Van szerencsénk t. részvényeseinket a f. évi február hó 24-dikén, délelőtt 10 órakor intézeti székházunkban tartandó

XXXIV-DIK RENDES KÖZGYŰLÉSRE

ezennel tiszteletteljesen meghívni.

Napirend :

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. Felügyelő-bizottsági jelentés, évi mérleg előterjesztése és a tiszta jövedelem hova fordítása iránti határozathozatal.
3. Felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
4. A szavazatszedő és a hitelesítő bizottság megválasztása.
5. Az igazgatótanács kiegészítése.
6. Az igazgatóságnak a részvénytőke felmelelése iránti indítványa és ennek folyománya-kép a társasági alapszabályok 6, 7, 8, 9, 21, 26. és 27. §§-ának módosítása.
7. Az alapszabályok 15-dik §-a értelmében esetleg beérkező indítványok.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az azokhoz esatolt 1906. évre vonatkozó mérleg 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében minden beiktatott részvényes által átvehetők.

Azon t. c. részvényesek, kik szavazati jogukat gyakorolni kívánják, szelvényekkel ellátott részvényeiket a közgyűlés előtt legkésőbb 8 nappal az intézet pénztáránál térítvény mellett letenni tartoznak, mely térítvény belépti jegyül szolgál.

Nyitrán, 1907. évi február hó 4-én.

24. 2-3.

Az igazgatóság.

GUTTMANN SÁMUEL

kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár
Nyitra, Tóth Vilmos utca 10.

OCCASIO!

A túlhalmozott téli árúraktár és az idény előrehaladottsága miatt a mai naptól kezdve mult évi december hó 31-ig az előírt szabott árakból 10% engedményt nyújtok és minden hitelképes egyének havi vagy heti törlesztésre és minden árfelemelés nélkül. Kérem a t. vevőközönséget, saját érdekében, mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, dúsan felszerelt árúraktáromat megtekinteni sziveskedjen.

GUTTMANN SÁMUEL

kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár
Nyitra, Tóth Vilmos utca 10.

HIRDETMÉNYEK
a „NYITRAMEGYEI SZEMLE”
részére jutányos áron felvételnek.

Meghívás

„Önsegélyző pénztáregylet Szakolcán m. sz.”
rendes közgyűlésére,

mely 1907. február hó 24-én délután
1/2 4 órakor a városházában fog megtartatni.

TÁRGYAK :

1. Ezen közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 3 tagtárs kijelölése.
 2. Az igazgató választmány jelentése.
 3. A felügyelő bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása.
 4. Az igazgató választmány egy harmadának kisorsolása.
 5. Netáni indítványok, melyek azonban egy nappal a közgyűlés előtt 6 tagtárs aláírásával ellátva irásban az elnökhöz benyújtandók.
- A zárszámadások és a jelentés a tagok és betétek számáról a szövetkezet helyiségében ki-függesztettek és mindenki által megtekinthetők.
- Szakolcán, 1907. február hó 3-án.

Dr. Okányik Lajos,
elnök.

27.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24%
kénsavas káli tartalommal, *** ** *

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76%
kénsavas káli tartalommal, *** ** *

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb **műtrágyaféléket**, azonkívül

RÉZGÁLICZOT (98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.